

МІНІСТЕРСТВА ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Н.В. Маковецька, Л.В. Безкоровайна, А.В. Сидорук

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО НАПИСАННЯ
КУРСОВИХ РОБІТ ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ СТУПЕНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ
БАКАЛАВРА СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ
ТУРИЗМ І ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННА СПРАВА**

Затверджено
вченою радою ЗНУ
Протокол № 13 від 28.06.2022

Запоріжжя
2022

УДК: 378.147.091.3:001(076.5)

Б396

Маковецька Н.В., Безкоровайна Л.В., Сидорук А.В. Методичні рекомендації до написання курсових робіт для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальностей туризм і готельно-ресторанна справа. Запоріжжя : Запорізький національний університет. 2022, 40 с.

Методичні рекомендації визначають принципи, вимоги і поради до написання та захисту курсових робіт, які є обов'язковими для всіх здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра за спеціальностями 241 готельно-ресторанна справа і 242 туризм.

Вони включають єдині вимоги до змісту, структури й обсягу курсових робіт, визначають порядок вибору і затвердження їх тем, організацію захисту та критерії оцінювання.

Призначені для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра за спеціальностями 241 готельно-ресторанна справа і 242 туризм, які навчаються за освітньо-професійними програмами «Готельно-ресторанна справа» та «Туризм».

Рецензент

А.П. Конох, д-р пед. наук, професор, завідувач кафедри теорії та методики фізичної культури і спорту

Відповідальний за випуск

Л.В. Безкоровайна, д-р пед. наук, професор кафедри туризму та готельно-ресторанної справи

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1 ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВОЇ РОБОТИ.....	5
2 СТРУКТУРА, ЗМІСТ І ОБСЯГ КУРСОВОЇ РОБОТИ.....	7
3 ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ.....	11
3.1 Загальні вимоги.....	11
3.2 Нумерація сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів.....	12
3.3 Переліки.....	13
3.4 Таблиці.....	13
3.5 Графічний матеріал.....	14
3.6 Формули.....	15
3.7 Правила цитування та посилання на використані джерела.....	16
3.8 Список використаних джерел.....	17
3.9 Додатки.....	17
4 ЛІТЕРАТУРНЕ ОФОРМЛЕННЯ.....	18
5 ПОРЯДОК ЗАХИСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ.....	20
6 КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ.....	21
7 ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА.....	22
ДОДАТКИ.....	24

ВСТУП

Підвищення вимог до здобувачів вищої освіти галузі знань сфера обслуговування потребує активного їх залучення до науково-дослідної й аналітичної роботи. Успішне оволодіння навичками проведення дослідження, пошуку і аналізу інформації, а також застосування креативного підходу до вирішення поставлених питань, сприяє ефективному включенню у професійну діяльність та втіленню набутих знань на практиці.

Виконання і захист курсових робіт являють собою обов'язковий процес, що характеризує рівень знань, умінь та навичок здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Відповідно до Законів України «Про вищу освіту» та «Про освіту», «Положення про організацію освітнього процесу в Запорізькому національному університеті», «Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового навчання студентів Запорізького національного університету» курсова робота – це індивідуальне науково-дослідне завдання, яке є творчим або репродуктивним виконання конкретних завдань щодо об'єктів практичної або наукової діяльності фахівця, що виконується здобувачем вищої освіти самостійно під керівництвом науково-педагогічного працівника на основі знань та умінь, набутих із конкретної та/або суміжних дисциплін.

Курсова робота – це самостійне науково-дослідне дослідження, яке носить комплексний характер і пов'язане із застосуванням набутих студентом знань, умінь і навичок під час вивчення фахових дисциплін. У ході виконання роботи здобувачі пізнають методологію наукової творчості, використовують новітні інформаційні технології для обробки результатів, а також навчаються підсумовувати явища на засадах існуючих знань і навичок практичної роботи в галузі туризму і гостинності.

Успішне написання і захист курсових робіт за спеціальностями 241 готельно-ресторанна справа та 242 туризм значною мірою залежить від дотримання здобувачами основних вимог, насамперед, до змісту, структури, форми викладення матеріалу, а також до оформлення отриманих результатів дослідження. Основна мета розроблених методичних рекомендацій полягає у наданні здобувачам допомоги на всіх етапах підготовки і написання курсових робіт. Викладені у методичних вказівках рекомендації направлені на формування у здобувачів навичок самостійної роботи, результати якої свідчать про досягнення ними певного освітнього та професійного рівня.

Методичні рекомендації щодо написання курсових робіт містять вказівки з вибору теми дослідження, формування мети і завдань, об'єкта й предмета дослідження, збору та обробки фактичного матеріалу, а також основних вимог до структури роботи, її оформлення та захисту.

1 ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВОЇ РОБОТИ

Наукові дослідження складаються з таких етапів:

1) Вибір теми. Тематика курсової роботи повинна відповідати завданням навчальної дисципліни, відповідно якої виконується робота, а також тісно пов'язуватися з практичними потребами фаху. Тематика робіт розглядається і затверджується на засіданні кафедри туризму та готельно-ресторанної справи. Орієнтована тематика курсових робіт для здобувачів вищої освіти за спеціальностями туризм і готельно-ресторанна справа надана в додатках (додаток А).

2) Постановка мети і завдань дослідження. Після вибору теми формулюють мету і завдання дослідження (не більше 3х), які мають сприяти досягненню поставленої мети. Це звичайно робиться у формі перерахування (вивчити..., описати..., встановити..., з'ясувати..., проаналізувати тощо).

3) Визначення об'єкта і предмета дослідження. Далі формуються об'єкт і предмет дослідження.

Об'єкт – це процес чи явище, що породжує проблемну ситуацію в межах обраного дослідження (наприклад: процес діяльності підприємств галузі туризму та гостинності).

Предмет – це те, що знаходиться в межах об'єкта (наприклад: власне підприємство або його окремі структури чи функції).

Об'єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне і частка.

4) Методи проведення дослідження. Дуже важливим етапом наукового дослідження є вибір методів дослідження, що служать інструментом в отриманні фактичного матеріалу і необхідною умовою досягнення поставленої мети. У дослідженні можуть використовуватися такі методи дослідження, як:

- *теоретичні*: аналізу, контент-аналізу, гіпотетико-дедуктивного, системного аналізу, узагальнення, моделювання, проєктування; обґрунтування теоретичних засад проблеми дослідження тощо;
- *емпіричні*: анкетування; експеримент тощо;
- *математичної статистики*: для обробки даних проведеного анкетування, даних експерименту; аналізу, зіставлення та порівняння даних фактичного матеріалу.

Зрозуміло, що наведені вище методи є лише прикладом і для кожного дослідження вони будуть своїми, такими, що найбільш повно реалізують поставлену мету та завдання.

5) Опис процесу дослідження. Опис процесу дослідження – це основна частина курсової роботи, яка поєднує: підбір і аналіз літератури; добір фактичного матеріалу; проведення дослідження; написання тексту курсової роботи.

6) Формулювання висновків і оцінка отриманих результатів. Заключним етапом наукового дослідження є висновки, що містять скорочені відповіді на виокремлені завдання роботи.

7) Оформлення роботи. Оформлення роботи здійснюється з використанням сучасних програмних засобів (текстові редактори, електронні таблиці, графічні програми).

8) Подання і захист роботи на засіданні кафедри.

Керівництво курсовими роботами здійснюється науково-педагогічними працівниками.

Курсові роботи є окремими одиницями контролю і оцінюються до початку семестрового контролю знань.

2 СТРУКТУРА, ЗМІСТ І ОБСЯГ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота має бути логічно побудованою і завершеною. Загальний обсяг роботи повинен становити 25-35 сторінок.

Курсова робота повинна містити основні структурні елементи у наступній послідовності:

- 1) титульний аркуш (перша сторінка, не нумерується);
- 2) реферат;
- 4) перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів;
- 5) зміст;
- 6) вступ;
- 7) основна частина:
 - огляд літератури (Розділ 1);
 - завдання, методи та організація дослідження (Розділ 2);
 - результати дослідження (Розділ 3);
- 8) висновки;
- 9) перелік посилань (не менш ніж 20 джерел);
- 10) додатки (за необхідністю).

Титульний аркуш (додаток Б) має єдиний загальноузузівський стандарт. На ньому вказано: якому міністерству підпорядкований заклад вищої освіти, назва закладу, назва факультету і кафедри, дисципліна та тема курсової роботи. Далі вказано дані про виконавця: курс, група, назва та шифр спеціальності, освітня програма, П.І.Б. і, через 1 абзац, дані про керівника: вчений ступінь, звання, посада, П.І.Б.

Реферат (додаток В) має такі складові частини:

- Курсова робота складається з..... сторінок, таблиць, рисунків, літературних джерел.

- Мета дослідження...
- Об'єкт дослідження...
- Предмет дослідження...
- Методи дослідження...
- Основні загальні висновки, до яких дійшов автор... (3-4 речення у короткій формі).
- Перелік ключових слів включає від 5 до 7 слів або словосполучень (великими літерами).

Загальний обсяг реферату 1 сторінка.

Перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів (додаток Г) складають за умови повторення таких позначень, як символи, аббревіатури, скорочення, що не є загальноприйнятими, **більше трьох разів** у тексті. Цей перелік розміщують безпосередньо перед змістом, починаючи з нової сторінки. Розшифрування цих елементів наводять у тексті

там, де вперше згадують. У випадку, коли в роботі використовується специфічна термінологія чи вживаються маловідомі скорочення, нові символи, позначення тощо, то їхній перелік може бути поданий у вигляді окремого списку. Перелік друкують двома колонками, в яких зліва за алфавітом наводять скорочення, справа – детальне розшифрування.

Зміст (додаток Д) включає найменування і номери початкових сторінок усіх структурних частин роботи.

Вступ (додаток Ж) розкриває сутність і сучасний стан наукової проблеми (завдання), їх значущість, підстави, вихідні дані для розроблення теми, та має свої складові частини, які розташовані у такій послідовності:

- **Актуальність теми**, в якій автор пояснює причину, з якої, на його думку, та чи інша проблема стала об'єктом розгляду. Тема повинна мати чітке обґрунтування, з якого було б видно, що проблема дійсно є актуальною з точки зору сучасної науки щодо туристичної та готельно-ресторанної галузі. Шляхом критичного аналізу та порівняння поглядів вітчизняних і зарубіжних науковців обґрунтовують проблематику, актуальність і доцільність роботи з огляду на суспільну практичну значущість, особливо для сучасної України.

- **Об'єкт дослідження.**
- **Предмет дослідження.**

Загальний обсяг вступу 1,5 сторінки.

Основна частина складається з 3 розділів (1. Огляд літератури; 2. Завдання, методи та організація дослідження; 3. Результати дослідження), які мають свої підрозділи. Назви розділів і підрозділів мають розкривати мету роботи і відповідати визначеним завданням.

Огляд літератури

Перший розділ (10-12 сторінок) структурно складається з 2-3 підрозділів. У ньому слід розкрити стан теоретичних розробок з обраної теми, проаналізувати існуючі різноманітні погляди вітчизняних і зарубіжних наукових діячів, висловити власну думку, а також виявити невирішені проблеми, що потребують розв'язання.

Всі літературні джерела, на які є посилання в літературному огляді, повинні бути включені у перелік посилань за алфавітним порядком і пронумеровані. По тексту посилання береться у квадратні дужки. *Наприклад: [12], [15], [1-5], [5; 12; 15].*

Зазвичай, посилання розміщують у тому місці, де це найзручніше за змістом (як правило в кінці речення). В електронному варіанті роботи посилання виконуються за допомогою перехресного посилання (стає активним з прив'язкою до літературного джерела).

У тексті роботи, якщо виникає необхідність, може демонструватись графічний і статистичний матеріал. Більшість схем, що підкріплюють зміст роботи, разом з ілюстраціями виносяться в додатки.

Завдання, методи та організація дослідження

У другому розділі (8–10 сторінок) здобувач повинен сформулювати мету, завдання, методи та особливості організації дослідження.

Мета дослідження повинна відображати сутність теми курсової роботи.

Завдання дослідження виокремлюються відповідно поставленої мети (не більше 3х). Завдання повинні носити творчий, спонукальний характер. Бажано, щоб кожне завдання починалось з дієслів: *описати, розглянути, висвітлити, проаналізувати, прослідкувати, охарактеризувати, розкрити, дослідити, вивчити* тощо.

Кожне, з поставлених завдань, повинно бути виконане і мати відображення у висновках.

Наприклад: *Метою дослідження є аналіз особливостей проведення мистецтвознавчих екскурсій.*

Для досягнення мети дослідження було поставлено наступні завдання:

- 1. Визначити сутність поняття «екскурсія» та її зміст.*
- 2. Проаналізувати мистецтвознавчі екскурсії як складову екскурсійного процесу.*
- 3. Дослідити особливості проведення мистецтвознавчих екскурсій.*

Після визначення завдань вказуються методи, які використовувались під час дослідження.

Наприклад: *Для вирішення поставлених завдань використовувались такі методи дослідження, як: метод теоретичного аналізу, синтезу, спостереження, порівняння, анкетування, статистичний метод.*

Далі описується організація дослідження, де можуть вказуватися результати опитування, анкетування респондентів щодо теми дослідження, аналіз статистичних даних, характеристика регіонів, підприємств тощо, відповідно мети роботи.

Результати дослідження

Третій розділ (8–15 сторінок) має містити основні аспекти проведеного дослідження, обґрунтовані пропозиції здобувача, спрямовані на досягнення мети дослідження тощо. Структурно він включає 2-3 підрозділи. Характер і зміст пропонувані заходів повинні базуватися на аналізі, здійсненому в другому розділі курсової роботи.

Висновки (додаток К). Висновки – це частина курсової роботи, що містить узагальнені результати дослідження, до яких прийшов автор і є логічним її завершенням. Головна їх мета – підбиття підсумків проведеної роботи. Ця заключна частина повинна містити не тільки кінцеві положення досягнень автора, але і вказувати на подальшу перспективу розвитку досліджень з цього питання.

Висновки подаються у вигляді окремих конкретних і лаконічних положень, що підсумовують одержані дані. Дуже важливо простежити, щоб висновки відповідали поставленим **завданням** роботи!

Перелік посилань. Список джерел літератури, на які є посилання в тексті роботи, наводиться у «Переліку посилань» і оформлюється відповідно до ДСТУ 8302:2015.

Додатки. У додатках вміщують значні за обсягом таблиці допоміжного характеру, блок-схеми, малюнки, опитувальники тощо.

3 ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

3.1 Загальні вимоги

Курсову роботу, як правило, друкують на комп'ютері з одного боку аркуша білого паперу формату А4 (210 × 297 мм) через 1,5 міжрядкових інтервали, використовуючи шрифт текстового редактора Word (Times New Roman) розміру 14.

Текст друкують, залишаючи поля таких розмірів: верхнє та нижнє – менше 20 мм, ліве – 30 мм, праве – 15 мм (рис. 3.1).

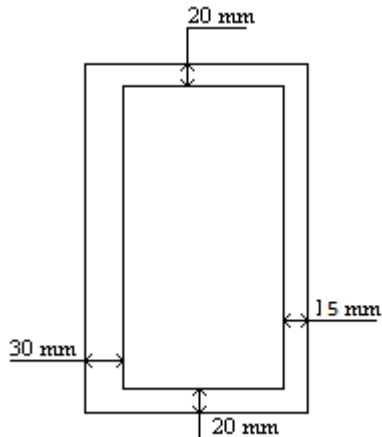

Рисунок 3.1 – Розмітки полів сторінки

Відстань між назвою розділу та назвою підрозділу, відстань між назвою підрозділу та основним текстом – один інтервал (рис. 3.2).

РОЗДІЛ 1

ОСНОВИ МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ЕСКУРСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

¶

1.1 Завдання та вимоги до розповіді в екскурсії

¶

Виступ екскурсовода – створює загальний настрій аудиторії та атмосферу, які гарантують успішне інформування екскурсантів. Саме розповідь позначає значущість об'єктів та є невід'ємною складовою екскурсії. ¶

Рисунок 3.2 – Правила оформлення відстані між назвами розділів, підрозділів та основним текстом

Курсову роботу починають з титульного аркуша. За титульним аркушем послідовно розміщують: реферат, перелік умовних позначень, зміст, вступ, перший, другий, третій розділи, висновки, перелік посилань, додатки. Під час виконання КР необхідно дотримуватись рівномірної щільності, контрастності й чіткості зображення. У КР мають бути чіткі лінії, літери, цифри та інші знаки.

Не допускається розрив прізвища та ініціалів (між ним треба вставляти «нерозривний пробіл» (*Вставка – символ – спеціальні символи – нерозривний пробіл*)). Перенос слів не допускається. Підкреслення заголовків не допускається.

Структурні елементи «РЕФЕРАТ», «ЗМІСТ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СИМВОЛІВ, ОДИНИЦЬ, СКОРОЧЕНЬ І ТЕРМІНІВ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ 1», «РОЗДІЛ 2», «РОЗДІЛ 3», «ВИСНОВКИ», «ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ», «ДОДАТКИ» друкують великими літерами (без лапок, дужок потовщеним шрифтом), заголовок центрується.

Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої), з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою.

Абзацний відступ повинен бути однаковим впродовж усього тексту КР і дорівнювати п'яти знакам (*Формат-абзац-відступ 1,25*).

Не допускається розміщувати назву розділу, підрозділу, а також пункту і підпункту в нижній частині сторінки, якщо після неї розміщено тільки один рядок тексту.

3.2 Нумерація сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів

Сторінки КР слід нумерувати арабськими цифрами, додержуючись наскрізної нумерації. Номер сторінки проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці.

Титульний аркуш включають до загальної нумерації сторінок КР. Номер сторінки на титульному аркуші не проставляють.

Ілюстрації й таблиці, розміщені на окремих сторінках, включають до загальної нумерації сторінок КР.

Розділи, підрозділи, пункти, підпункт КР слід нумерувати арабськими цифрами. Розділи КР повинні мати порядкову нумерацію в межах викладення суті КР і означатися арабськими цифрами без крапки, *наприклад, 1, 2, 3 і т.ін.*

Підрозділи повинні мати порядкову нумерацію в межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, відокремлених крапкою. Після номера підрозділу крапку не ставлять, *наприклад, 1.1, 1.2* тощо.

Пункти повинні мати порядкову нумерацію в межах кожного розділу або підрозділу. Номер пункту складається з номера розділу, порядкового номера підрозділу та порядкового номера пункту, відокремлених крапкою. Після номера пункту крапку не ставлять, *наприклад 1.1.1, 1.1.2* тощо.

3.3 Переліки

У тексті пунктів або підпунктів можуть міститися переліки. Перед кожною позицією переліку слід ставити малу літеру української абетки з дужкою, або, не нумеруючи – дефіс (перший рівень деталізації).

Для подальшої деталізації переліку слід використовувати арабські цифри з дужкою (другий рівень деталізації). Переліки першого рівня деталізації друкують малими літерами з абзацного відступу, другого рівня – з відступом відносно місця розташування переліків першого рівня.

Приклад

а) _____ ;
 б) _____ ;
 1) _____ ;
 2) _____ ;
 в) _____ .

або

- _____ ;
 1) _____ ;
 2) _____ ;
 - _____ .

3.4 Таблиці

Таблиці застосовують для кращого наведення інформації та зручності порівняння показників. Назва таблиці має точно й стисло відображати її зміст. Назву слід розміщувати над таблицею.

Таблицю з великою кількістю рядків можна переносити на наступний аркуш. При цьому слово «Таблиця», її номер і назву вказують один раз над першою частиною таблиці, а над іншими (перенесеними) пишуть слова «Продовження таблиці __» і вказують її номер. Приклад (табл. 3.1).

Таблиця 3.1 – Назва таблиці

Заголовки граф	Заголовки граф	Заголовки граф	Заголовки граф	Заголовки граф	Заголовки граф	Заголовки граф

Таблиці нумерують послідовно (за винятком таблиць, поданих у додатках) у межах розділу (наприклад: *Таблиця 2.1 – перша таблиця другого розділу*).

Таблиці кожного додатка нумерують окремо арабськими цифрами з додаванням перед цифрою позначки додатка.

На всі таблиці обов'язково мають бути посилання в тексті (*наприклад: статистичні дані в'їзного туризму Запорізького регіону подані у табл.2.3*)

Заголовки стовпців і рядків таблиці слід друкувати з великої літери, підзаголовки – з малої, якщо вони є продовженням заголовка, або з великої, якщо вони мають самостійне значення. У кінці заголовків і підзаголовків таблиць крапку не ставлять.

Горизонтальні й вертикальні лінії, що розмежують рядки таблиці, можна не креслити, якщо їх відсутність не ускладнює користування таблицею.

Таблицю (залежно від її розміру) розміщують під текстом після першого посилання на неї або на наступній сторінці, а за необхідності – у додатку до роботи. Після таблиці обов'язково вказувати джерело інформації курсивом (*наприклад: Джерело: Складено автором за даними: [5] або Джерело: Складено автором самостійно*).

Між таблицею і основним текстом (перед таблицею і після неї) повинен бути «пустий» рядок.

Якщо в кінці сторінки таблиця переривається, а її продовження – на наступній сторінці, то в першій частині нижню горизонтальну лінію, що обмежує таблицю, не креслять.

3.5 Графічний матеріал

Графічний матеріал – рисунки (схеми, діаграми тощо) – розміщують у роботі для встановлення властивостей або характеристик об'єкта, а також кращого розуміння тексту. У тексті роботи мають бути посилання на графічний матеріал.

Графічний матеріал слід розміщувати безпосередньо після першої згадки про нього в тексті або на наступній сторінці, а за необхідності – у додатку.

Ілюстрації можуть мати назву, яку розміщують під ілюстрацією. За необхідності під ілюстрацією розміщують пояснювальні дані (підрисунковий текст).

Ілюстрація позначається словом «Рисунок __», яке разом з назвою ілюстрації розміщують після пояснювальних даних, *наприклад: «Рисунок 3.1 – Схема розміщення»*. Ілюстрації слід нумерувати арабськими цифрами порядковою нумерацією в межах розділу, за винятком ілюстрацій, наведених у додатках. Номер ілюстрації складається з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, відокремлених крапкою, *наприклад, рисунок 3.2 – другий рисунок третього розділу*. Після рисунку обов'язково вказувати джерело інформації курсивом (*наприклад, Джерело: Складено автором на основі: [5] або Джерело: Складено автором самостійно*).

Приклад

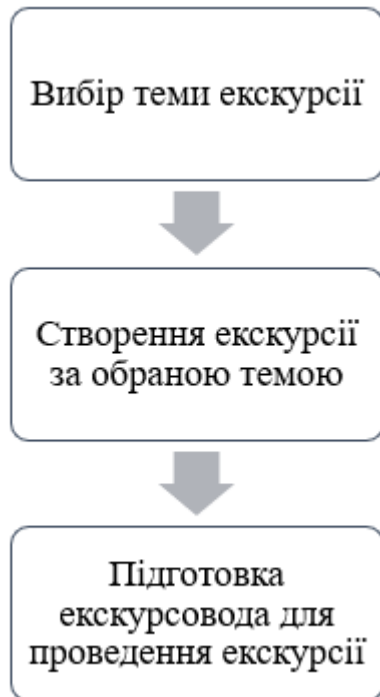

Рисунок 3.3 – Процес підготовки екскурсії

Джерело: складено автором на основі [8]

У тому місці, де вказується текст пов'язаний з ілюстрацією, розмішують посилання на малюнок у вигляді виразу в круглих дужках (*наприклад (рис. 1) або зворотного типу: «...як це видно з рис. 3» або «... як це показано на рис. 3»*).

Між рисунком і основним текстом (перед рисунком і після нього) повинен бути «пустий» рядок.

Графічний матеріал, який розміщується в додатках виконується посиланням у тексті з його зазначенням (*наприклад (додаток А)*).

Основними видами ілюстративного матеріалу в роботах є: схеми, діаграми, графіки, креслення, технічні малюнки, фотографії.

3.6 Формули

Формули та рівняння розташовують після тексту, в якому вони згадуються, посередині сторінки. Вище і нижче кожної формули або рівняння повинно бути залишено не менше одного вільного рядка.

Формули і рівняння у КР (за винятком формул і рівнянь, наведених у додатках) слід нумерувати порядковою нумерацією в межах розділу.

Номер формули або рівняння складається з номера розділу і порядкового номера формули або рівняння, відокремлених крапкою (*наприклад: (1.3)*) – третя формула першого розділу.

Номер формули або рівняння зазначають на рівні формули або рівняння в дужках у крайньому правому положенні на рядку.

Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів, що входять до формули чи рівняння, слід наводити безпосередньо під формулою у тій послідовності, в якій вони наведені у формулі чи рівнянні. Пояснення значення кожного символу чи числового коефіцієнта слід давати з нового рядка. Перший рядок пояснення починають з абзацу словом «де» без двокрапки.

Наприклад, цитата в тексті: «Відомо, що

$$P_T = I_T U_T, \quad (3.1)$$

де P_T – «потужність» туроператора;

I_T – інтенсивність туристичного потоку;

U_T – ділова активність туроператора.

Переносити формули чи рівняння на наступний рядок допускається тільки на знаках виконуваних операцій, повторюючи знак операції на початку наступного рядка. Коли переносять формули чи рівняння на знакові операції множення, застосовують знак «×». Формули, що йдуть одна за одною і не розділені текстом відокремлюють комою.

Загальне правило пунктуації в тексті з формулами таке: формула входить до речення як його рівноправний елемент, тому розділові знаки між ними відповідають правилам пунктуації.

Двокрапку перед формулою ставлять лише тоді, коли:

а) у тексті перед формулою є узагальнююче слово;

б) цього вимагає побудова тексту, що передує формулі.

Між формулами, які слідує одна за одною і не відокремлені текстом, ставлять кому або крапку з комою безпосередньо за формулою.

3.7 Правила цитування та посилання на використані джерела

При написанні курсової роботи студент має посилатися на джерела, матеріали яких він використовує у роботі або ідеї та висновки, з яких аналізує проблему, виконує завдання роботи. Такі посилання дають змогу відшукати документи й перевірити достовірність їх цитування, допомагають з'ясувати їх зміст, обсяг тощо.

Якщо використовують інформацію, матеріали з монографій, оглядових статей, інших джерел з великою кількістю сторінок, то в посиланні слід точно зазначити номери сторінок, ілюстрацій, таблиць, формул джерела.

Джерела у «Переліку посилань» слід розміщувати в алфавітному порядку початкових букв бібліографічного опису. Джерела списку літератури подавати у тексті в квадратних дужках, якщо вводиться у тих же квадратних дужках ще одне джерело, то його відокремлюють від попереднього джерела крапкою з комою (*наприклад [1], [1; 6]*), при цитуванні конкретної сторінки слід вказувати її номер після номера джерела (*наприклад: [1, с. 5]*).

При посиланнях на розділи, підрозділи, пункти, підпункти, ілюстрації,

таблиці, формули, рівняння, додатки зазначають їх номери (*наприклад*: «... у розділі 3...», «... за 3.3...», «...відповідно до 2.3. ...», «... на рис. 1.2 ...», або «... на рисунку 1.2 ...», «... у таблиці 3.2 ...», «...(див. 3.2) ...», «... за формулою (3.1)...», «... у рівняннях (1.3) – (1.2)...», «... у додатку Б...»).

3.8 Список використаних джерел

Список використаних джерел – це обов’язкова складова, важливий елемент наукового апарату курсової роботи, який містить бібліографічні описи використаних джерел і розміщується після висновків.

Список подають в алфавітному порядку, оформлюючи відповідно стандартів з бібліотечної та видавничої справи (ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання»). Зразок оформлення бібліографічного опису наведено у Додатку Л.

3.9 Додатки

У додатках розміщують матеріал, який:

- є необхідним для повноти КР, але включення його до основної частини може змінити впорядковане й логічне уявлення про роботу;
- не може бути послідовно розміщений в основній частині КР через великий обсяг або способи відтворення.

У додатки можуть бути включені:

- додаткові рисунки або таблиці;
- фотографії;
- схеми, формули, розрахунки;
- текстові описи тощо.

Додатки слід оформляти, як продовження КР на її наступних сторінках, розташовуючи додатки в порядку появи посилань на них у тексті роботи. Кожний додаток починається з нової сторінки. Додаток повинен мати заголовок, надрукований вгорі малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої повинно бути надруковане слово «Додаток __» і велика літера, що позначає додаток. Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, З, І, Ї, Й, О, Ч, Ь, (*наприклад*: Додаток Б).

4 ЛІТЕРАТУРНЕ ОФОРМЛЕННЯ

Особливу увагу при написанні курсової роботи потрібно звертати на мову та стиль викладу матеріалу.

Для вираження логічних послідовностей у мові є спеціальні функціонально-лексичні:

- засоби зв'язку, що вказують на послідовність розвитку думки (спочатку, насамперед, потім, по-перше, по-друге, отже, таким чином та ін.);
- заперечення (проте, тим часом, але, тоді як, тим не менше, аж ніяк);
- причинно-наслідкові відношення (таким чином, тому, завдяки цьому, внаслідок цього, крім того, до того ж);
- перехід від однієї думки до іншої (раніше ніж перейти до..., звернімося до..., розгляньмо..., зупинимося на..., розглянувши, перейдемо до..., необхідно зупинитися на..., необхідно розглянути...);
- підсумок, висновок (отже, таким чином, на закінчення зазначимо, все сказане дає змогу зробити висновок..., підсумовуючи, слід сказати...);
- засобами логічного зв'язку можуть виступати займенники, прикметники і дієприкметники (даний, той, такий, названий, вказаний та ін.);
- визначення логічних зв'язків між частинами висловлювань (можна навести результати..., як показав аналіз..., на підставі отриманих даних..., підсумовуючи сказане..., звідси випливає, що... та ін.).

Дієслово і дієслівні форми несуть у тексті особливе інформаційне навантаження. Автори наукових праць звичайно пишуть «проблема, яка розглядається», а не «проблема, яка розглянута».

У науковій мові дуже поширені вказівні займенники «цей», «той», «такий».

Вони не тільки конкретизують предмет, а й визначають логічні зв'язки між частинами висловлювання (наприклад, «ці дані служать достатньою підставою для висновку...»).

Займенники «щось», «дещо», «що-небудь» через неконкретність їх значення в тексті, як правило, не використовуються.

У науковій роботі використовують такі сполучники підрядності «завдяки тому, що», «тоді як», «тому що», «замість того щоб», «з огляду на те, що», «зважаючи на те, що», «внаслідок того, що», «після того, що», «в той час як» та ін. Особливо часто використовуються похідні прийменники «протягом»,

«відповідно до...», «згідно з...», «у результаті», «на відміну від...», «поряд з...», «у зв'язку з...» та ін.

Безособові, неозначено-особові речення в тексті наукових робіт живаються при описі фактів, явищ та процесів. Називні речення використовуються в назвах розділів, підрозділів і пунктів, у підписах під рисунками, діаграмами, ілюстраціями.

Обов'язковою вимогою об'єктивності викладу матеріалу є також вказівка на джерело повідомлення, автора висловленої думки чи якогось виразу, можна

реалізувати за допомогою спеціальних вставних слів і словосполучень («за повідомленням», «за відомостями», «як свідчить», «на думку», «за даними», «на нашу думку» та ін.).

При згадуванні в тесті прізвищ (учених дослідників, практиків) ініціали, як правило, ставляться перед прізвищем (А. Сміт, а не Сміт А.).

Діловий і конкретний характер опису явищ, які вивчаються, майже повністю виключає емоційно забарвлені слова та вигуки. Так, експерименти описуються звичайно за допомогою особових дієслівних форм на -но і -то (одержано, вирішено, проаналізовано та ін.).

5 ПОРЯДОК ЗАХИСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота виконується впродовж усього семестру навчання. Завершену роботу здобувач подає керівникові на перевірку частинами відповідно затвердженого змісту.

Не пізніше ніж за тиждень до захисту робота подається науковому керівникові. У разі відповідності поданої курсової роботи вимогам методичних рекомендацій щодо її виконання, керівник приймає остаточне рішення про допуск здобувача до захисту.

Робота перевіряється на відсутність несанкціонованих текстових запозичень (академічного плагіату) за допомогою системи «Unicheck».

У випадку невиконання відповідних вимог чи несвоєчасного подання курсової роботи на кафедру здобувач не допускається до захисту. Робота також не допускається до захисту у випадку виявлення плагіату чи факту фальсифікації результатів дослідження.

Захист роботи проводиться на заліковому тижні та складається з таких елементів, як:

- короткої (до 10 хвилин) доповіді здобувача, в якій стисло викладається мета та завдання дослідження, актуальність теми, основні положення роботи і результати дослідження, висновки. Під час доповіді можна використовувати наочний матеріал у вигляді роздаткового матеріалу чи презентації (виконується засобами MS Power Point);

- обговорення роботи, під час якого даються здобувачем надаються відповіді на поставлені запитання. У відповідях на питання бажано уникати зайвої стислості й категоричності, а також надмірної багатослівності;

- визначення оцінки роботи за 100-бальною шкалою.

Курсові роботи зберігаються на кафедрі туризму та готельно-ресторанної справи протягом трьох років, потім списуються в установленому порядку.

6 КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Оцінювання курсової роботи відбувається за 100-бальною шкалою.

У процесі визначення оцінки враховують кілька важливих показників якості роботи:

- 1) змістовні аспекти:
 - актуальність обраної теми дослідження;
 - спрямованість роботи на розробку реальних практичних рекомендацій;
 - відповідність логічної будови роботи поставленій меті та завданням;
 - наявність креативних підходів до вирішення проблем;
 - рівень обґрунтування запропонованих рішень;
 - рівень самостійності дослідження;
 - мова викладу роботи і її загальне оформлення;
- 2) якість захисту:
 - уміння стисло, послідовно й чітко викласти сутність і результати дослідження;
 - здатність аргументовано захищати свої пропозиції, думки, погляди;
 - загальний рівень підготовки здобувача.

Основні умови отримання оцінки

Відмінно. Курсова робота є досконалою, містить елементи новизни, має практичне значення; доповідь розкриває сутність роботи у логічній послідовності; відповіді на запитання чіткі та вірні.

Добре. Тема роботи розкрита, але наявні окремі недоліки непринципового характеру: в теоретичній частині поверхово зроблений аналіз літературних джерел, елементи новизни чітко не подано, недостатньо використано інформаційні матеріали, наявні окремі зауваження; відповіді на запитання переважно правильні; оформлення роботи – відповідно до вимог.

Задовільно. Тему курсової роботи розкрито частково. Наявні недоліки змістовного характеру: нечітко сформульовано мету роботи, теоретичний розділ має чітко виражений компілятивний характер, в аналітичній частині забагато елементів описовості, добір інформаційних матеріалів (таблиць, графіків, схем) не завжди обґрунтований, результати дослідження обґрунтовано непереконливо; доповідь прочитано з аркуша; не всі відповіді на запитання є правильними або повними; зауваження щодо оформлення роботи.

Незадовільно. Нечітко сформульовано мету роботи; розділи погано пов'язані між собою; відсутній критичний огляд сучасних літературних джерел; аналіз виконано поверхово, переважає описовість джерел; результати дослідження є необґрунтованими, недоцільними, невідповідними меті; оформлення роботи не відповідає вимогам; відповіді на запитання є неточними або неповними.

7 ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Грабченко А.І., Федорович В.О., Гаращенко Я.М. Методи наукових досліджень: Навч. посібник. Х.: НТУ «ХП», 2009. 142 с.
2. Державний стандарт України. Інформація та документація. Звіти в сфері науки і техніки. Структура та правила оформлення. Київ : ДП «УкрНДНЦ». 2016. 31 с.
3. Закон України «Про вищу освіту». <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>.
4. Закон України «Про освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
5. Каламбет С.В. Методолія наукових досліджень: Навч. посіб. / С.В. Каламбет, С.І. Іванов, Ю.В. Півняк Ю.В. Дн-вськ: Вид-во Маковецький, 2015. 191 с.
6. Кодекс академічної доброчесності Запорізького національного університету. URL: https://www.znu.edu.ua/docs/kodeks_akadem_chnoyi_dobrochesnost_.pdf.
7. Курко М.Н. Методичні рекомендації щодо виконання курсової (бакалаврської) роботи. Для здобувачів вищої освіти за освітніми програмами «Психологія», «Соціальна робота», «Публічне управління та адміністрування», «Туризм», «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії», «Менеджмент», «Філологія», «Соціологія», «Політологія» / Курко М.Н., Бідзюра І. П., Мелков Ю. О., Грабовенко Н. В. К.: МАУП, 2018. 38 с.
8. Леоненко Н.А. Організація екскурсійної діяльності: конспект лекцій. Харків : НУЦЗУ, 2019. 167 с.
9. Методичні рекомендації для підготовки та захисту бакалаврських робіт здобувачів спеціальності 242 «Туризм» денної та заочної форм навчання / Ю. І. Чикайло, І. М. Волошин, А. П. Голод, В. В. Худоба. Львів : ЛДУФК, 2018. 38 с.
10. Методичні рекомендації до написання і оформлення бакалаврських робіт за спеціальністю 242 «Туризм» / уклад.: В.В. Обозний, А.В. Кравченко, О.В. Борисова, О.В. Романенко. Київ: НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2020. 41 с.
11. Національний стандарт України ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. URL : <http://pdf.lib.vntu.edu.ua/books/2018/%D0%94%D0%A1%D0%A2%D0%A3%208302%20%D0%BF%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D0%B9.pdf>
12. Положення «Про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів Запорізького національного університету. URL: http://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/normatyvna_basa/polozhennya_pro_organ__zats__yu_ta_metodiku_provedennya_potochnogo_ta_p__dsumkovogo_semestrovogo_kontrolyu_navchannya_student__v_znu.pdf.

13. Положення про організацію освітнього процесу в Запорізькому національному університеті. URL: http://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/normatyvna_basa/2021_polozhennya_pro_organ_zts_yu_osv_tn_ogo_protsesu_v_znu.pdf.

14. Сисоєва С. О., Кристопчук Т. Є. Методологія науково-педагогічних досліджень: підручник. Рівне: Волинські обереги, 2013. 360 с.

Додаток А
Орієнтовний список тем

ОП Готельно-ресторанна справа
Тематика курсових робіт за фахом

1. Організація обслуговування споживачів за місцем навчання у навчальних закладах.
2. Організація харчування споживачів у торговельно-розважальних комплексах.
3. Організація обслуговування пасажирів на різних видах транспорту.
4. Організація обслуговування туристів у закладах ресторанного господарства при готелях.
5. Організація обслуговування у фітнес-центрах, на прикладі фітнес-центру.
6. Організація обслуговування глядачів спортивних змагань.
7. Організація обслуговування дітей в закладах ресторанного господарства.
8. Організація обслуговування в закладах ресторанного господарства з кавовою або чайною концепцією.
9. Організація обслуговування у барах.
10. Організація кейтерингового обслуговування.
11. Організація обслуговування святкових заходів у ресторанах.
12. Організація обслуговування бенкету-фуршет у ресторанах.
13. Організація обслуговування бенкету-коктейль у ресторанах.
14. Організація обслуговування бенкету за типом «шведського столу» у ресторанах.
15. Організація обслуговування тематичних бенкетів у ресторанах.
16. Організація обслуговування бенкету за столом з повним та частковим обслуговуванням офіціантами у ресторанах.
17. Організація послуг харчування у мобільних засобах розміщення.
18. Шляхи розвитку ресторанного господарства в Україні.
19. Еволюція систем ресторанного господарства.
20. Організація послуг харчування учасників конгресного туризму.
21. Особливості організації праці у закладах ресторанного господарства.
22. Методи підготовки персоналу ресторану до психологічного процесу сервісного обслуговування.
23. Основні напрямки науково-технічного прогресу в ресторанному господарстві.
24. Забезпечення професійної естетики у сфері ресторанного господарства.
25. Аналіз надання послуг харчування на прикладі готелю «Інтурист».
26. Впровадження інформаційних комп'ютерних технологій у ресторанному господарстві.

27. Закони і принципи організації виробничих процесів у ресторанному господарстві.
28. Методи оцінки якості кулінарної продукції.
29. Правила обов'язкової сертифікації послуг харчування.
30. Організація обслуговування святкових заходів у ресторані «.....».
31. Особливості надання послуг харчування іноземним туристам.
32. Культура спілкування у сфері діяльності ресторанного господарства.
33. Організація виробництва у цехах підприємства ресторанного господарства.
34. Історія формування і розвитку системи українського народного харчування.
35. Особливості розвитку ресторанного господарства у африканських країнах (обрати країну).
36. Особливості розвитку ресторанного господарства у країнах Південної Америки (обрати країну).
37. Особливості розвитку ресторанного господарства у країнах Азії (обрати країну).
38. Особливості розвитку ресторанного господарства у країнах Північної Америки (обрати країну).
39. Особливості розвитку ресторанного господарства у країнах Європи (обрати країну).
40. Державне регулювання розвитку готелів в США: сучасний стан, проблеми, перспективи.
41. Естетика та дизайн в готельній справі.
42. Інтернет-технології в готельному бізнесі та ефективність їх використання.
43. Культура обслуговування та діловий етикет на підприємствах індустрії гостинності.
44. Організація процесу навчання персоналу в готелі.
45. Особливості надання готельних послуг VIP-гостям.
46. Особливості обслуговування в готелях класу «4» зірки.
47. Особливості організації та проведення тематичного вечора «Новий рік» в готелі.
48. Позиціонування готельних послуг.
49. Проблеми якості в готельному сервісі.
50. Проект заходів з формування (вдосконалення) іміджу підприємства готельного бізнесу.
51. Професійна етика працівників готельного підприємства.
52. Рекламна діяльність у готельних комплексах.
53. Розробка бізнес-плану створення ресторану в готелі.

54. Розробка заходів щодо підвищення ефективності систем забезпечення безпеки готелю.
55. Розробка комплексу заходів щодо вдосконалення програм заохочення і стимулювання постійних клієнтів готелю.
56. Специфіка діяльності курортних готелів в сучасних умовах.
57. Специфіка обслуговування в готелях класу «3» зірки.
58. Удосконалення технологій прибирання в готельному підприємстві.
59. Удосконалення управління готельним бізнесом в сучасних умовах
60. Удосконалення управління процесами обслуговування на підприємстві готельної індустрії.
61. Формування і розвиток готельної інфраструктури в Європі (система корон, зірок).
62. Формування іміджу готелю.
63. Формування фірмового стилю готелю.
64. Характеристика обслуговування в готелях класу «2» зірки.
65. Особливості організації роботи служби прийому та розміщення готельного підприємства в сучасних умовах.
66. Особливості організації і технології надання послуг розміщення в готельних підприємствах типу ботель.
67. Шляхи впровадження сучасних інформаційних систем в діяльність готельного підприємства.

Тематика курсових робіт з дисципліни «Світовий ринок готельно-ресторанних послуг»

1. Підходи до класифікації та типізація підприємств готельно-ресторанного господарства в країнах світу.
2. Особливості функціонування та розвиток міжнародних готельних мереж.
3. Моніторинг міжнародного ринку готельного та ресторанного господарства.
4. Характеристика та перспективи розвитку ринку готельно-ресторанних послуг у європейських країнах.
5. Сучасний стан розвитку готельно-ресторанного господарства в Азійсько-Тихоокеанському туристичному регіоні.
6. Тенденції розвитку ринку готельно-ресторанних послуг у США.
7. Сучасний стан, тенденції та перспективи розвитку готельно-ресторанного господарства в Близькосхідному туристичному регіоні.
8. Сучасний стан розвитку готельно-ресторанного господарства в країнах Африки.
9. Гостинність як основа формування розвитку світового ринку готельно-ресторанних послуг.
10. Інноваційні методи розвитку світового ринку готельно-ресторанного господарства.
11. Класифікація ринку готельно-ресторанних послуг.

12. Законодавче регулювання ринку готельно-ресторанних послуг в Україні.
13. Міжнародне регулювання ринку готельно-ресторанних послуг у світі.
14. Сучасні методи підвищення ефективності роботи на міжнародному ринку готельно-ресторанних послуг.
15. Національні моделі організації ринків готельно-ресторанних послуг (за окремими країнами і регіонами).
16. Характеристика та перспективи розвитку ринку готельно-ресторанних послуг на прикладі мережі кав'ярень «Starbucks».
17. Характеристика та перспективи розвитку ринку готельно-ресторанних послуг в Україні на прикладі мережі ресторанів «Сушия».
18. Характеристика та перспективи розвитку ринку готельно-ресторанних послуг на прикладі мережі готелів «Reikartz Hotel Group».
19. Характеристика та перспективи розвитку ринку готельно-ресторанних послуг Запоріжжя на прикладі ресторанної групи «Лимонсоль».
20. Характеристика та перспективи розвитку ринку готельно-ресторанних послуг на прикладі готельної мережі «Hilton».
21. Характеристика та перспективи розвитку ринку готельно-ресторанних послуг на прикладі готельної мережі «Jin Jiang».
22. Характеристика та перспективи розвитку ринку готельно-ресторанних послуг на прикладі готельної мережі «InterContinental Hotel Group (IHG)».
23. Характеристика та перспективи розвитку ринку готельно-ресторанних послуг на прикладі готельної мережі «Wyndham Hotel Group».
24. Характеристика та перспективи розвитку ринку готельно-ресторанних послуг на прикладі готельної мережі «Accor Group».
25. Характеристика та перспективи розвитку ринку готельно-ресторанних послуг на прикладі готельної мережі «Huazhu».

ОП Туризм

Тематика курсових робіт з дисципліни «Організація екскурсійних послуг»

1. Основні етапи підготовки екскурсії, їх послідовність.
2. Особливості організації екскурсій для осіб з обмеженими руховими можливостями.
3. Ризики та страхування в екскурсійній діяльності – аспекти страхування туристів.
4. Особливості проведення екскурсій за різною тематикою.
5. Стимулювання розвитку в'їзного туризму прикордонних районів.
6. Музеї, як потенціал залучення іноземних туристів до України.
7. Організація розробки процесу нової екскурсії.
8. Ціноутворення на ринку екскурсійних послуг.
9. Сервіс – як система особистого обслуговування під час екскурсії.
10. Туристсько-екскурсійні готелі та їх специфіка.

11. Історичні етапи розвитку та сучасний стан екскурсійної діяльності.
12. Значення екскурсії в житті суспільства.
13. Туристська статистика екскурсійних послуг сучасного стану.
14. Туристський ринок екскурсійних послуг на сучасному етапі.
15. Основи екскурсійної діяльності. Поняття екскурсії, її функції та ознаки.
16. Класифікація екскурсій на сучасному етапі розвитку екскурсійних послуг.
17. Організація безпеки в сфері екскурсійних послуг.
18. Основні методичні прийоми ведення екскурсії, їх значення та виправданість на практиці.
19. Розвиток екскурсії в Україні.
20. Економічне, соціальне, гуманітарне значення екскурсійних послуг.
21. Види підприємств у сфері організації екскурсійних послуг.
22. Сучасний стан екскурсійних послуг та особливості їх організації.
23. Види міжнародних туристичних організацій в сфері екскурсійних послуг, їх характеристика.
24. Особливості організації екскурсійних послуг для екскурсантів похилого віку.
25. Аналіз організаційних і економічних проблем розвитку екскурсійного туризму.
26. Аналіз професійних характеристик екскурсоводів.
27. Аналіз систем підготовки кадрів у сфері екскурсійних послуг.
28. Особливості складання маршруту багатоденних екскурсій.
29. Аналіз сфери забезпечення попиту на ринку екскурсійних послуг Запорізького регіону.
30. Аналіз сфери забезпечення попиту на ринку екскурсійних послуг Прикарпатського регіону.
31. Особливості проведення різних видів екскурсій та проведення екскурсій в музеях.
32. Аналіз сфери забезпечення попиту на ринку екскурсійних послуг України.
33. Використання спеціальних методичних прийомів показу, їх характеристика.
34. Аналіз етапів підготовки оглядової екскурсії.
35. Аналіз видів туристсько-екскурсійних організацій Запорізького регіону.
36. Аналіз організації надання екскурсійних послуг на туристсько-екскурсійних підприємствах.
37. Аналіз складових елементів техніки ведення екскурсій.
38. Аналіз шляхів підвищення професійної майстерності екскурсовода.
39. Аналіз нормативно-правової бази екскурсійної діяльності України.

40. Використання реклами в екскурсійній діяльності як засобу залучення туристів.
41. Принципи проектування послуги «екскурсія», їх аналіз.
42. Аналіз методичного забезпечення надання екскурсійних послуг.
43. Ретроспективний аналіз нормативно-правового регулювання екскурсійної діяльності.
44. Морські і океанські круїзи: сучасний стан та перспективи розвитку.
45. Аналіз сфери забезпечення попиту на ринку екскурсійних послуг Кримського регіону.
46. Аналіз ролі функцій в розкритті екскурсійної діяльності.
47. Аналіз етапів характеристики підготовки оглядової екскурсії.
48. Характеристика екскурсійно-пізнавальних об'єктів України.
49. Організація екскурсійної роботи в загальноосвітніх школах.
50. Особливості методики проведення міської екскурсії. Вимоги щодо маршруту.
51. Проблема підготовки майбутніх спеціалістів туристсько-екскурсійної діяльності.
52. Характеристика туристсько-екскурсійної діяльності.
53. Фінансове забезпечення туристської екскурсійної діяльності.
54. Керуючі документи туристсько-екскурсійної діяльності.
55. Основні напрямки професійної діяльності в сфері туристської екскурсійної діяльності.

Тематика курсових робіт з дисципліни «Технологія туристичної діяльності»

1. Міжнародні документи, що регламентують туристську діяльність.
2. Сутність міжнародних туристських заходів.
3. Державні органи регулювання туристської діяльності в Україні.
4. Туристські формальності: паспортно-візові, митні, валютні, санітарні.
5. Права й обов'язки туристів і екскурсантів.
6. Туристське підприємство, як суб'єкт господарювання та його основні цілі.
7. Організаційні засади створення туристського підприємства.
8. Ліцензування – як важіль підвищення якості роботи туристського підприємства.
9. Роль турагента і туроператора в технологічних процесах туристичної діяльності.
10. Діяльність туристських підприємств в умовах конкуренції на ринку туристських послуг.
11. Технологічний процес виробництва туристичного продукту.
12. Технологічні процеси реалізації та споживання туристичного продукту.
13. Страхування в туризмі.

14. Організація транспортного обслуговування в туризмі.
15. Організація надання послуг розміщення в туризмі.
16. Організація надання послуг харчування в туризмі.
17. Організація екскурсійного обслуговування.
18. Документальне забезпечення процесу створення та реалізації туристичного продукту.
19. Безпека організації туристичної діяльності.
20. Застосування інформаційних технологій в туризмі як засіб підвищення ефективності роботи туристських підприємств.
21. Організація партнерських угод в галузі туризму.
22. Реклама та формування попиту на туристичні послуги (на прикладі халяляльного туризму).
23. Основи програмного туризму (на прикладі курортно-оздоровчого туризму).
24. Основи програмного туризму (на прикладі пізнавального туризму).
25. Основи програмного туризму (на прикладі ділового туризму).
26. Основи програмного туризму (на прикладі екологічного туризму).
27. Основи програмного туризму (на прикладі сільського туризму).
28. Основи програмного туризму (на прикладі навчальних турів).
29. Основи програмного туризму (на прикладі хоббі-турів).
30. Основи програмного туризму (на прикладі гастрономічного туризму).
31. Основи програмного туризму (на прикладі релігійного туризму).
32. Аналіз туроператорів на вітчизняному ринку туристичних послуг.
33. Основи програмного туризму (на прикладі подієвого туризму).
34. Основи програмного туризму (на прикладі спортивного туризму).
35. Особливості організації екстремальних туристичних маршрутів.
36. Технологія розробки фірмового стилю туристичної агенції.
37. Туристичні виставки і ярмарки України.
38. Шляхи підвищення ефективності діяльності туристських фірм.
39. Технологія ціноутворення і особливості складу витрат туристського продукту.
40. Технологія управління збутом туристичного продукту.

Додаток Б
Зразок титульної сторінки

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет фізичного виховання, здоров'я та туризму
Кафедра туризму та готельно-ресторанної справи

КУРСОВА РОБОТА

з дисципліни «_____»

на тему: «_____»

Виконав(ла): студент(ка) _____ курсу,
спеціальності _____
освітньої програми _____
групи _____

(П.І.Б.)

Керівник: наук.ступінь, посада,

(П.І.Б.)

Запоріжжя
202_

Додаток В

Зразок оформлення реферату

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна робота: 30 сторінок, 3 рисунки, 2 таблиць, 3 додатки, 27 літературних джерел.

Об'єкт дослідження – процес організації екскурсійної діяльності.

Предмет дослідження – особливості організації та проведення мистецтвознавчих екскурсій.

Мета дослідження – проаналізувати особливості організації та проведення мистецтвознавчих екскурсій.

Для досягнення мети та виконання поставлених завдань в роботі використано загальнонаукові та спеціальні методи дослідження, зокрема: методи аналізу та синтезу, метод порівняння, метод теоретичного узагальнення.

Упродовж всього свого життя людина прагне удосконалити себе, світ, вивчити нове і «вписати» себе у рамки канону доби, в якій проживає. Провідну роль у процесі еволюції від архантропа до освіченої людини зіграло мистецтво. Мистецтвом прийнято вважати естетичну діяльність людини, результатом якої є певне творіння, що передає дійсність чуттєвими образами, відповідно до канонів того чи іншого виду мистецтва. Окрім того, слід зауважити, що під цим поняттям також вважаються усі культурні здобутки людства від самої його появи до сьогодення; мистецтво, безумовно, є певним способом розвитку людини, вивчення історії, традицій та звичаїв певних народів/цивілізацій.

ЕКСКУРСІЯ, ЕКСКУРСІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ, МИСТЕЦТВО,
МИСТЕЦТВОЗНАВЧІ ЕКСКУРСІЇ, ЕКСКУРСАНТИ, ПРОЦЕС,
ОРГАНІЗАЦІЯ

Додаток Г
Зразок оформлення переліку умовних скорочень

**ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СИМВОЛІВ, ОДИНИЦЬ,
СКОРОЧЕНЬ ТА ТЕРМІНІВ**

Га – гектар;
Год. – година;
Грн. – гривня;
Км – кілометр;
М – метр;
Р. – рік;
С. – село;
Ст. – століття;
Т.і. – та інші;
Хв. – хвилина;
% – відсоток;
°С – градус по Цельсію.

Додаток Д
Зразок оформлення змісту курсової роботи

ЗМІСТ

ВСТУП	
РОЗДІЛ 1 ОСНОВИ ЕСКУРСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	
1.1 Визначення та зміст екскурсії.....	
1.2 Поняття мистецтвознавчої екскурсії	
РОЗДІЛ 2 ЗАВДАННЯ, МЕТОДИ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ.....	
2.1 Мета та завдання дослідження	
2.2 Методи дослідження	
2.3 Організація дослідження.....	
2.3.1 Характерні особливості мистецтвознавчих екскурсій	
2.3.2 Особливості підготовки до мистецтвознавчих екскурсій.....	
РОЗДІЛ 3 РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ	
3.1 Особливості проведення мистецтвознавчих екскурсій	
3.2 Актуальність обраної групи екскурсії.....	
ВИСНОВКИ.....	
ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ	
ДОДАТКИ.....	

Додаток Ж Зразок написання вступу

ВСТУП

Розвиток бізнесу в Україні не стоїть на місці, саме тому туристичні підприємства з самого початку своєї діяльності створюють відділ з управління людськими ресурсами. Людський чинник визнаний головною продуктивною силою суспільства і становить основу концепцій управління в зарубіжному менеджменті. За сучасних умов знання, уміння, трудові навички, ініціатива персоналу фірми стають важливішими стратегічними ресурсами, ніж фінансовий чи виробничий капітал. [1] Саме цьому дуже важливо обрати правильну модель управління персоналом для свого бізнесу.

Разом з тим, у науковій літературі відсутні досить обґрунтовані розробки методичного інструментарію організації ефективного управління персоналом підприємств туристичного бізнесу (готелів, турагентів, туроператорів, екскурсійних бюро і т.і.), використання яких могло б сприяти оптимізації управлінських рішень і посилення ринкової позиції підприємств на ринку туристичних послуг.

Проблемною ситуацією є низька ефективність організації управління персоналом підприємств туристичного бізнесу. Однією з причин розвитку проблемної ситуації є низький рівень сервісу в сфері туристичної індустрії в Україні.

У цих умовах гостро стоїть завдання підвищення ефективності туризму, обґрунтування стратегічних напрямків організації ефективного управління персоналом в туристичному бізнесі.

У практиці управління персоналом в останні роки чітко простежується переплітання різних його моделей: американської, японської та західноєвропейської. В цьому проявляється процес інтернаціоналізації сучасного менеджменту.

Проблемами управління персоналом вже багато років займаються вітчизняні та закордонні вчені. Існує значна кількість напрацювань, які використовуються як при формуванні теоретичного підґрунтя, так і при здійсненні практичної діяльності. Питання управління персоналом досліджувались багатьма вітчизняними та зарубіжними вченими такими як: Г. Деслер, С. Паркінсон, Д. Кеннеді, Л. Балабанова, Л. Новаковська, А. Лоран, Ю. Палеха, В. Яровий, Г. Дмитренко, О. Грішкова, Ч. Джейкобс А. Дударь, Я. Мейтланд та інші.

Наукова новизна результатів дослідження. Науковий результат кваліфікаційної роботи полягає в розробці теоретичних положень щодо вдосконалення організації ефективного управління персоналом туристичних підприємств в Україні і наближення їх до міжнародних стандартів.

Практична значимість роботи дослідження полягає у розробці рекомендацій щодо вдосконалення управління персоналом підприємств

туристичного бізнесу. Отримані наукові результати можуть бути використані в практиці діяльності ряду підприємств туристичного бізнесу.

Об'єкт дослідження – процес управління персоналом туристичного підприємства.

Предмет дослідження – модель управління персоналом ТОВ «Місячне сяйво» м. Запоріжжя.

Додаток К
Зразок оформлення висновків

ВИСНОВКИ

1. Дослідивши теоретичну частину можна зробити висновок, що екскурсія пройшла довгий шлях трансформацій та ретельного вивчення, поки не стала невід'ємним елементом туристичного бізнесу.

2. Мистецтвознавча екскурсія є актуальною впродовж сотень років, бо кожного дня з'являється більше митців, що вражають своєю геніальністю та вмінням передати емоції, настрої через творіння. Людині характерне відчуття прекрасного, саме тому навіть сьогодні ми бачимо великі показники у статистиці та багато пропозицій на ринку екскурсійних послуг.

3. Якщо розглядати популярність мистецтвознавчих екскурсій в Україні, то слід зазначити, що наш народ дуже шанує свою культуру, а з кожним роком кількість молодих туристів, що бажає ознайомитися з прекрасним, тільки зростає. Безумовно, у зв'язку з появою пандемії Covid-19 та початком вторгнення військ Російської Федерації на територію України туристичний ринок зазнав значних втрат, а попит знизився майже до нуля.

Додаток Л
Зразок оформлення бібліографічного списку відповідно
Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015

Книги:

один автор:

1. Безкоровайна Л. В. Професійна підготовка майбутніх фахівців з туризмознавства у вищих навчальних закладах : монографія. Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2017. 370 с.

два автори:

1. Безкоровайна Л. В., Васильчук В. М. Маркетинг туризму : конспект лекцій для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності «Туризм». Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2017. 77 с.

три автори:

1. Комаров В.В., Світлична Г.О., Удальцова І.В. Окреме провадження: монографія / за ред. В. В. Комарова. Харків: Право, 2011. 312 с.

чотири і більше авторів:

1. Колективні політичні права і свободи людини та громадянина в Україні: проблеми теорії та практики: монографія / Є. І. Григоренко та ін.; Харків. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. Харків: [б. в.], 2013. 352 с.

без автора:

1. Політологічний енциклопедичний словник / упоряд. В.П. Горбатенко. 2-ге вид., переробл. і допов. Київ: Генеза, 2004. 736 с.

Інші видання:

автореферати дисертацій:

1. Галицька М.М. Формування у здобувачів вищих навчальних закладів сфери туризму готовності до іншомовного спілкування: автореф. дис. ...канд-та пед. наук: 13.00.04. Київ, 2007. 22 с.

дисертації:

1. Безкоровайна Л. В. Теоретичні і методичні засади професійної підготовки майбутніх фахівців з туризмознавства у вищих навчальних закладах: дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04. Запоріжжя, 2018. 713 с. URL: <http://surl.li/burcu>

Частина видання:

розділ книги, монографії:

1. Безкоровайна Л. В., Літвінова-Головань О.П. Особливості анімаційної спрямованості змісту професійної підготовки майбутніх фахівців з туризму. *Особливості розвитку ринку туристичних послуг України під впливом COVID-19 та карантинних обмежень*: монографія. Кривий Ріг, 2021. С. 120-129.

тези, доповідь:

1. Безкоровайна Л.В. Методологія і організація наукових досліджень у туризмі та гостинності у професійній підготовці фахівців із туризму. *Психолого-педагогічний супровід фахового зростання особистості в системі*

неперервної професійної освіти: матеріали всеукр. науково-практ. інтернет-конференції (Бердянськ, 25–26 лист.). Бердянськ: БДПУ, 2021. С. 16-19.

стаття з періодичного видання (журнал, газета):

1. Безкоровайна Л. Корпоративне управління в конкурентному туристичному середовищі: етика і культура гостинності. *Науковий журнал «Економічний форум»*. Луцький національний технічний університет. Луцьк. 2021. С. 39-45.

Електронні ресурси:

1. Про туризм: Закон України від 15.09.1995 р. № 324/95-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1995. № 31. Ст. 241. Із змінами, внесеними згідно із Законом № 222-VIII (222-19) від 02.03.2015 р., Відомості Верховної Ради України. 2015. № 23. ст. 158. URL: <http://surl.li/bupcs>.

2. United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. *UNESCO*. URL: <http://surl.li/bupcq>.

Навчально-методичне видання
(українською мовою)

Безкоровайна Лариса Вікторівна
Маковецька Наталія Валеріївна
Сидорук Анна Вікторівна

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО НАПИСАННЯ
КУРСОВИХ РОБІТ ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ СТУПЕНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ
БАКАЛАВРА СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ
ТУРИЗМ І ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННА СПРАВА

Рецензент *Конох А.П.*
Відповідальний за випуск *Безкоровайна Л.В.*
Коректор *Сидорук А.В.*